

hålla, att beväringssmanskaper under vapenöfningar erhåller samma utspisningsstat som det ständiga manskapet.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles, äfvensom att få till samma Utskott aflemna en tablå öfver olika utspisningsstater.

Stockholm den 28 Januari 1886.

Joh. Jonson
i Fröstorp.

N:o 145.

Af Herr F. Berglöf: Om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande för Riksdagen af förslag till ny förordning om mantalsskrifning samt ändringar i Bevillningsstadgan.

Enligt nu gällande bestämmelser skall mantalsskrifning förrättas under tiden från den 15 November till utgången af December månad. Mantalslängden skall derefter före slutet af nästföljande Mars månad aflemnas till vederbörande pastor. Efter det mantalslängden på stämman, som skall hållas under förra hälften af April månad, undergått granskning, skall längden af pastor tillställas å landet kronofogden och i stad Magistraten för att tjena till ledning och upplysning vid bevillingstaxeringen för samma år.

Sedan mantalslängden sålunda blifvit färdig och justerad begynner bevillingstaxeringen. Beredningen skall före den 31 Maj hafva upprättat sitt förslag till bevilling och före den 15 Juli skall Taxeringsnämnden hafva granskat och behandlat samma förslag. Inom en månad derefter eller före den 15 Augusti skola vederbörande myndigheter hafva insänt taxeringshandlingarne till Konungens Befallningshafvande, hvarefter Pröfningsnämnden

skall under senare hälften af September månad slutbehandla bevillnings-taxeringens handlingar.

Efter det mantalslängder och taxeringslängder blifvit klara, skall häradsskrifvaren verkställa debiteringen genom att upprätta uppbördsboken och utskrifva debetsedlarne, hvilket sistnämnda arbete icke torde medhinnas förrän i början af följande år. Under Februari månad skall kronofogden eller Magistraten verkställa uppbörden. Kronoräkenskaperna skola numera afslutas på kalenderår samt specialräkningen med årets slut upprättas och innan den 15 Januari aflemnas, och vill det häraf synas, som om vederbörande häradsskrifvare och kronouppbördsman i stad under årets sista månader fått mera arbete sig förelagdt, än som af dem kan medhinnas. Af det anförda torde i öfrigt framgå, att beskattningsarbetet, som börjar med mantalsskrifningen och slutar med uppbörden, blifvit väl långt utdraget på tiden, då detsamma blifvit förlagdt till tre år — så t. ex. för år 1886 sker mantalsskrifningen under November—December 1885, bevillningsprocessen och debiteringen under 1886 samt uppbörden under 1887. Följden af detta långt utdragna beskattningssätt blir att arbetet i betydlig mån försvåras och större arbetskrafter erfordras för att indrifva restmedel från den befolkning, som vid tiden för uppbörden skaffat sig långt annan hemort, än då mantalsskrifningen verkställdes. För att bättra nu anmärkta förhållanden torde mantalsskrifningsförrättningen äfven som bevillningsstadgan böra undergå ändringar.

Angående tiden för mantalsskrifningen vill det synas, som om denna skulle kunna förflyttas till första månaden af det år, för hvilket den verkställas. Detta synes vara lämpligt icke blott därför, att mantalsskrifningsförrättningen bör verkställas inom och i början af det år, för hvilket den gäller, utan äfven därför att vid denna tid häradsskrifvaren afslutat debiteringen och kronoräkenskaperna för det föregående året samt presterskapet bör hafva ministerialböckerna så fullständiga de kunna blifva. I öfrigt torde i afseende å mantalsskrifningen kunna anmärkas, att den kunde göras mera fullständig och i närmare öfverensstämmelse med verkliga förhållanden, än som nu är fallet. Mantalsskrifningsförrättningen af den 20 Juli 1861 innehåller nog en hel del goda bestämmelser, men det är likasom om dessa icke rätt beaktades. Orsaken härtill torde vara att söka deri, att författningen icke har den reda och skärpa, som är nödig för åstadkommande af fullständighet och ordning angående egendoms- och personalförhållanden. Från jorde- och tomt-böcker kan upplysning vinnas för fastigheternas upptagande i längden, men för omföring af inträffade förändringar i eganderätten är nödigt, att mantalsskrifvaren eger tillgång till förteckningar öfver de köp, derå lagfart under föregående år sökts, äfvensom ock vinner kännedom om andra fastighetsköp, derigenom att köpebref uppvisas. Vidkommande åter

personaluppgifterna, kontrolleras dessa af de hos presterskapet förda ministerialböckerna, hvilka utgöra hufvudsakliga grunden för mantalsskrifningen. Mycken vigt ligger därför uppå, att dessa böcker blifva i möjligaste måtto fullständiga. Det är en erkänd sanning att ministerialböckerna föras med den största omsorg, men deras fullständighet är beroende icke blott af prestens nit och ordningssinne utan ock af lemnade uppgifter. I afseende å dessa uppgifter torde en bättre ordning vara af behof. Det är nemligen numera ur bruk att besöka husförhören, der presten förr var i tillfälle att genom samtal vinna kännedom om timade flyttningar och andra förändringar af vigt för prestens längdföring. Icke heller kan det vara lämpligt eller möjligt att söka förmå allmänheten till ett så mangrant besökande af husförhören, att presten der kan vinna nödiga upplysningar. Men husförhörens egenskap att bereda presten tillfälle att fullständiga civilståndsregistrationen måste ersättas och därför torde ingen annan utväg finnas, än att presten tillförbindes utsätta särskild förrättning för insamlande af de till mantalsskrifningen nödiga uppgifter och att allmänheten åläggas att dervid tillstädeskomma för aflemnande af bevis och upplysningar, hvilket allt bör kontrolleras af rotemän, som af kommunalstyrelsen utses för vissa distrikt. Af ministerialböckerna äro dödboken och vigselboken de fullständigaste. Födelseboken deremot börjar numera att blifva rätt ofullständig i följd deraf att bekännare af främmande lära, som icke bildat eget trossamfund och hvilka underlåta att döpa sina barn eller ock döpa dem utan biträde af prest, försumma att hos presterskapet anmäla barnen till uppförande i födelseboken. Detta skulle dock kunna afhjelpas genom införande i lag af bestämmelse derom, att barns födelse skulle inom viss tid hos presten anmälas för anteckning i födelseboken, och torde blotta erinran om den stora nytta i civilrättsligt hänseende en sådan anmälan eger, berättiga till antagande, att lagbudet skulle utan vidare tredska efterleivas. Den ofullständigaste af ministerialböckerna är in- och utflyttningsboken. Orsaken härtill är den arbetsökande befolkningens stora rörlighet från en ort till annan. När en person hos presten uttager flyttningsbetyg, uppgifver han den ort, hvartill han ämnar flytta, men i många fall flyttar han till en helt annan ort än den uppgifna. Mången gång underlåter han ock att aflemna sitt flyttningsbetyg, som af flera orsaker kan under längre tid bäras i fickan. Det torde vara för de flesta i Kammaren bekant, hvilka stora olägenheter detta medför icke blott för den försumlige sjelf utan ock för samhället, hvilket besväras genom rättegångar om fattigvård och resterande utskylders indrivande. Äfven dessa olägenheter skulle väl i någon mån kunna afhjelpas. Hos presterskapet i vissa delar af landet har den praxis gjort sig gällande, att, då prestbevis aflemnas för inskrifning på annan ort, än dit utflyttning uppgifvits skola ske, presten härom lemnar

underrättelse till afflyttningsortens presterskap. Om denna praxis upphöjdes till lag, skulle nödig kännedom vinnas om den utflyttades nya hemort. Angående kontrollen deröfver att betygen vederbörligen aflemnas finnas bestämmelser i nu gällande mantalsskrifningsförordning, och de skulle nog vara verksamma om de efterlefdes, men det är svårt att finna en domare för att bringa till efterlefnad dessa lagbuds innehåll, då ingen åklagare finnes. Presten kan och bör icke gerna uppträda som åklagare i saker, der polismyndighetens utöfvare har sin verkningskrets. Någon ändring i nu påpekade lagbud i riktning att polismyndighet eller ordningsmän hade skyldighet att öfvervaka, det inom samhället sig uppehållande personer gjorde föreskrifven anmälan om sin inflyttning, borde i väsentlig mån kunna fullständiga in- och utflyttningslängden. Vederbörande arbetsgifvares strängare förpligtande att öfvervaka, det deras tjänstebiträdens eller arbetares afflyttningsbetyg inlemnades till presterskapet, skulle ock vara ett verksamt medel att afhjelpa härutinnan anmärkta brister. Om således presterskapets böcker blefve i möjligaste måtto fullständiga, skulle arbetet vid mantalsskrifningen underlättas, och förrättningen medföra bättre reda och ordning i personaluppgifterna.

Vidkommande bevillingstaxeringen, bör den, äfven om mantalsskrifningen förrättas i början på året, kunna taga sin början under senare delen af April månad, och torde gången af bevillingstaxeringen kunna i någon mån påskyndas och vara afslutad före Augusti månads utgång. Härigenom skulle häradskrifvaren och uppbördsmannen i stad lemnas tillfälle att så fort som möjligt börja med debiteringen för att innan årets utgång hafva densamma jemte kronoräkenskapen fullständigt färdig. Uppbördens skulle derefter försiggå under början af nästföljande år.

Vid flera riksdagar hafva påståenden gjorts om behöfliga ändringar i mantalsskrifningsförordningen — Riksdagen har härom äfven gjort begäran hos Kongl. Maj:t — en komité har ock under år 1872 utarbetat »förslag till förordning om mantalsskrifningars förrättande» — öfver detta förslag har en annan komité den 13 Oktober 1875 afgifvit yttrande och derjemte uppgjort nytt »förslag till förordning angående mantalsskrifningen i riket». Frågan synes således vara förberedd, och, äfven om de uppgjorda förslagen icke kunna anses fullt tillfredsställande, lemna de dock en god ledning vid frågans vidare behandling.

På grund af det anförda får jag vördsamt föreslå Riksdagen

att hos Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till ny förordning om mantalsskrifning samt till ändring i

Bevillningsstadgan jemte öfriga till ämnet hörande författningar i sådant syfte, som här ofvan omförmälts.

Stockholm den 28 Januari 1886.

Frans Berglöf.

N:o 146.

*Af Herr **E. Thermænius:** Om utbetalande af skadestånd åt hemmansegaren P. V. Carlsson i Nydalen för kroppsskada vid en jernvägstågssammanstötning.*

Bristen i vår lagstiftning angående ansvarighet för skada i följd af jernvägsdrift är genom Kongl. Maj:ts nådiga proposition af den 18 sistlidne December nu på god väg att blifva afhulpen. Visserligen hafva jernvägsförvaltningarne hittills under vissa vilkor iklädt sig ansvarighet för skada å till transport emottaget *gods*, men deremot icke haft någon som helst ansvarsskyldighet för åstadkommen större eller mindre *kroppsskada*, ehuru klart är, att *sådan* skada kunnat för den enskilde hafva ett väsentligen annorlunda och viktigare inflytande på hans eller hans familjs hela framtid. Det är med anledning af en på Laxå station vid statens jernvägar den 28 Februari nästlidet år timad sammanstötning, hvarvid, såsom bifogade läkarebetyg gifva vid handen, hemmansegaren P. V. Carlsson i Nydalen erhöi sådan skada å högra handen, att hans arbetsförmåga derigenom blifvit för all framtid förminskad, som jag önskar påkalla Riksdagens uppmärksamhet och mellankomst. I fall ofvan nämnda lagförslag varit gällande lag, då sammanstötningen vid Laxå inträffade, så hade Carlsson varit lagligen berättigad att erhålla skadeersättning; och Kongl. Trafikstyrelsen har icke heller anfört något annat skäl för sin vägran att utbetala sökt skadestånd än det, att stöd därför sagnades af gällande lag.